

نقش میانجی همدلی در ارتباط بین تیپ‌های شخصیتی و رفتار پیشگیرانه از کووید-۱۹

سیمناگر شاسبی^{۱،۲،۳}، مجید صفاری نیا^{۴*}، سیدحسین امامی رضوی^{۵،۶}، احمد علی پور^۷، حمید عمادی کوچک^۸

- ۱- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی سلامت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۲- کارشناس امور پژوهشی دپارتمان سلامت در حوادث و بلایا، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
- ۳- پژوهشگر مرکز تحقیقات ضایعات مغزی و نخاعی، پژوهشکده بازتوانی عصبی (علوم اعصاب)، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
- ۴- استاد روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۵- استاد جراحی عمومی، گروه جراحی عمومی مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره)، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
- ۶- رئیس مرکز تحقیقات ضایعات مغزی و نخاعی، پژوهشکده بازتوانی عصبی (علوم اعصاب)، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
- ۷- استاد روانشناسی سلامت، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۸- استاد بیماری عفونی و گرمسیری، گروه بیماری‌های عفونی و گرمسیری مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره)، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: تهران، بلوار ارتش، ابتدای خیابان نخل، دانشگاه پیام نور، دپارتمان روانشناسی، تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۹۹۱۴۰۱، آدرس الکترونیک: saffarinia@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۴

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه ویروس کرونا تاکنون سراسر جهان را فراگرفته و عوارض فراوانی را برای مردم به همراه داشته، تاکید سازمان جهانی بهداشت بر رعایت رفتارهای پیشگیرانه است.

هدف: این پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی همدلی در ارتباط بین تیپ‌های شخصیتی و رفتار پیشگیرانه از کووید-۱۹ انجام شد. **روش کار:** در این مطالعه توصیفی-همبستگی، ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های مختلف سراسر کشور به روش در دسترس انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان به زیرمقیاس‌های فرم کوتاه پرسشنامه ۶۰ سوالی نئو و پرسشنامه همدلی جولیف و فارینگتون و رفتار پیشگیرانه محقق ساخته پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از SPSS ورژن ۲۵ و روش تحلیل رگرسیون خطی انجام شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که تیپ‌های شخصیتی توافق‌پذیری ($p < 0.001 \beta = 0.438$)، وجدانی بودن ($p < 0.001 \beta = 0.511$) و باز بودن ($p < 0.001 \beta = 0.531$) با رفتار پیشگیرانه رابطه مستقیم و در مسیر غیرمستقیم با استفاده از متغیر همدلی نیز این رابطه را تقویت کرده‌اند و در رابطه با مولفه‌های روان‌رنجورخویی ($p < 0.001 \beta = -0.394$) و برون‌گرایی ($p < 0.001 \beta = -0.503$) با رفتار پیشگیرانه که ارتباطی منفی داشتند، همدلی نتوانست این ارتباط را تضعیف کند و رفتار پیشگیرانه را افزایش دهد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد افراد با ویژگی‌های توافق‌پذیری، وجدانی بودن و گشودگی رفتارهای پیشگیرانه مرتبط با کووید-۱۹ را بیشتر رعایت می‌کنند و همدلی نیز این رابطه را تقویت می‌کند. این نتایج دارای تلویحات کاربردی در تدوین مداخلات برای بحران‌های کنونی و آینده خواهد بود.

واژگان کلیدی: همدلی، تیپ شخصیتی، رفتار پیشگیرانه، ویروس کووید-۱۹

مقدمه

این بیماری به گونه‌ای بود که در ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ سازمان جهانی بهداشت (WHO) وضعیت اضطراری بین‌المللی را در ارتباط با این بیماری اعلام کرد و در ۱۲ فوریه ۲۰۲۰ نام بیماری ناشی از کروناویروس جدید را بیماری کروناویروس ۲۰۱۹ یا COVID-19 نامید [۱]. شیوع ویروس کووید-۱۹

در اواخر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین یک بیماری حاد تنفسی که ناشی از یک ویروس کرونا جدید به نام SARS-CoV-2 بود شایع شد. این بیماری به سرعت در شهرهای چین و کشورهای دیگر گسترش یافت. وخامت

قرار گرفته است. روان‌نژندی نیز شامل نگرش‌های ضداجتماعی، رفتارهای بزهکارانه، قانون‌شکنی، عصبانیت، بی‌مسئولیتی و خودمحوری است [۱۵] که می‌تواند عامل مهمی در بروز رفتارهای ناپایمن باشد. توجه این افراد به دو بخش تقسیم می‌شود: یک بخش آن بر کاری که فرد انجام می‌دهد، متمرکز است و بخش دیگر، بر نگرانی‌ها و اضطراب‌های شخصی فرد معطوف می‌شود [۱۵]. البته جنبه نگرانی روان‌نژندی باعث می‌شود که فرد به ایمنی توجه بیشتری کند و احتمال دارد که اثرات منفی روان‌نژندی در بروز حوادث برای کسانی صادق باشد که نمره آنها در این صفات به صورت افراطی بالاست [۱۶].

مطالعات نشان داده‌اند که صفات شخصیتی با رفتارهای سلامتی ارتباط دارند. برای مثال افرادی که نمره بالایی در روان‌رنجورخویی دارند، اغلب درباره سلامتی شان نگرانند، بنابراین به احتمال بیشتری رفتارهای سلامتی را به درستی به کار می‌برند [۱۷]. همچنین باووک و رابرت گزارش کرده‌اند که وظیفه‌شناسی با رفتارهای سلامتی نظیر اجتناب از رفتارهای جنسی پرخطر و سوءمصرف مواد ارتباط دارد [۱۸، ۱۹]. میکول و همکارانش در یک مطالعه به بررسی ارتباط بین ویژگی‌های ضداجتماعی و پایبندی به اقدامات مهار و کنترل کروناویروس پرداختند. نتایج مطالعه آنها نشان داد که ویژگی‌های ضداجتماعی، به ویژه سطح همدلی پایین‌تر و سطح بالایی احساس بی‌تفاوتی به دیگران، کلاهبرداری و فریبکاری و ریسک‌پذیری به طور مستقیم با رعایت کمتر دستورالعمل‌ها و اقدامات مهاری همراه بودند [۲۰، ۲۱]. زانچکوسکی و همکاران نیز در مطالعه‌ای بر روی ۲۶۳ نفر با تأکید بر شخصیت و تفاوت‌های فردی در ادراک موقعیت کروناویروس (هشت موقعیت: وظیفه و خدمت، خرد و دانایی، سختی و مشقت، همکاری، مثبت بودن، منفی بودن، فریب و جمع‌گرایی) به بررسی اینکه چه کسانی محدودیت‌ها برای کاهش کروناویروس را رعایت می‌کنند پرداختند. نتایج مطالعه آنها نشان داد که ادراک متفاوت افراد از موقعیت کروناویروس نسبت به صفات شخصیت واریانس بیشتری از پایبندی به محدودیت‌ها را تبیین کردند. همچنین افراد با نمره پایین در توافق‌پذیری و صفاتی همچون ضداجتماعی و خودشیفتگی به احتمال

بحرانی است که که با دیگر تجربیات بیماری در سال‌های اخیر تفاوتی جدی دارد و مسائل فراوانی را در اداره جامعه و کسب و کارها ایجاد کرده است [۲]. تعداد افراد مبتلا و میزان مرگ‌ومیر ناشی از بیماری کووید ۱۹ باعث ایجاد وحشت در بین افراد جامعه شده که با توجه به قدرت شیوع بیماری، سازمان بهداشت جهانی توصیه کرد تا کشورها انتقال فرد به فرد این بیماری را از طریق کاهش تماس افراد مبتلا کنترل کنند [۳]. شیوع ویروس کووید-۱۹ تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر تمام ابعاد و به‌ویژه بر سلامت جسمی و ذهنی افراد داشته است. پیامدهای اجتماعی مربوط به کووید-۱۹ آن قدر وسعت پیدا کرده که نه تنها بر افرادی که مبتلا به ویروس هستند، بلکه بر کسانی که از آنها مراقبت می‌کنند یا با آنها تماس دارند نیز اثر گذاشته است [۴]. شیوع ویروس کووید-۱۹ عملاً به یک بحران اجتماعی بدل شده است که نه تنها بدن‌ها و بهداشت ما را درگیر کرده، بلکه پیامدهایی بسیار جدی برای فرهنگ، دین، سیاست و اقتصاد داشته است [۵].

از آنجا که صفات شخصیتی، عامل ثبات در چگونگی رفتار، احساس و تفکر افراد در موقعیت‌های گوناگون و در طول زمان محسوب می‌شود [۶]، می‌توان ویژگی‌های شخصیتی را در ارتباط با رفتارهای مرتبط با ایمنی مورد مطالعه قرار داد [۷] در این پژوهش از ویژگی‌های شخصیتی ۵ عاملی نئو (وجدانی بودن، توافق‌جویی، برون‌گرایی، روان‌نژندی و گشودگی یا باز بودن ذهنی) استفاده شده است [۶] که در آن افراد توافق‌جو با صفاتی نظیر مهربان و همیار، افراد وظیفه‌شناس با صفات منظم و مسئول، افراد روان‌نژند با عناوینی نظیر بدبین، مضطرب و نگران توصیف می‌شوند [۸]. در ویژگی وظیفه‌شناسی افراد منظم، مسئول، قابل اتکا و قابل اعتماد هستند [۹] و به گزارش لاواس و دنوویچ به احتمال بیشتر در محافظت از سلامت خود بهتر از دیگران عمل می‌کنند [۱۰، ۱۱، ۱۲]. ویژگی توافق‌جویی شامل مردم‌داری، همکاری و آسان‌برخورد کردن با دیگران است [۱۳]. پژوهش‌ها رابطه‌ای منفی میان توافق‌جویی و نرخ حوادث را مطرح کرده‌اند [۱۴] زیرا اعتماد، متابعت، نوع‌دوستی و مهربانی از جمله عناصر مهم توافق‌جویی هستند که رابطه آنها با حادثه‌دیدگی مورد توجه پژوهشگران

واحدهای آموزشی در فضای مجازی و... همچنین یکی دیگر از وجوه همدلی، حمایت از افراد و کسب و کارهایی است که این روزها به دلیل شرایط اضطراری موجود، از رونق افتاده‌اند.

بنابراین باتوجه به اینکه استرس طولانی مدت ناخودآگاه باعث می‌شود افراد احساس ناراحتی و اضطراب کرده و حتی ممکن است مشکلات عاطفی جدی تری را به وجود آورد، این نکته خیلی مهم است که اعضای خانواده و اجتماع، یکدیگر را حمایت کنند و و همدلی افراد با یکدیگر در شرایط کرونایی یکی از راه‌های کاهش استرس در هنگام شیوع بیماری است [۲۳].

رفتار پیشگیرانه در همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ مهم ترین عامل برای تحت کنترل در آوردن بیماری است. اصول رفتارهای خودمراقبتی مانند استفاده از ماسک، فاصله‌گذاری فیزیکی و شستشوی مرتب دست‌ها توسط برخی افراد رعایت و توسط برخی دیگر رعایت نمی‌شود و پایبندی به توصیه‌ها برای کنترل بیماری در بین افراد بسیار متفاوت است. بنابراین تبیین و توضیح اینکه چرا در طول همه‌گیری این ویروس بعضی افراد بیشتر از دیگران این اصول و توصیه‌ها را رعایت می‌کنند حائز اهمیت است. مردم ایران در مقاطع تاریخی گذشته، بارها شرایط سخت‌تر از این اتفاق را پشت سر گذاشته‌اند و با اتحاد و همدلی به یقین می‌توانند با کرونا نیز مقابله کنند. مفاهیمی چون همدلی و مشارکت اجتماعی امروز رنگ دیگری به خود می‌گیرد. همچنین باتوجه به اینکه رفتارهای همدلانه باعث وحدت بین مردم نیز می‌شود، ضروری است که پژوهشی در این زمینه، بالاخص در زمینه بیماری جهانی کووید-۱۹ انجام شود. زیرا در رابطه با شیوع این بیماری شک و شبهه‌ها و همچنین تبلیغات منفی از طریق فضای مجازی انجام شده است. بنابراین محقق در نظر دارد در این پژوهش به این سوال پاسخ دهد که آیا همدلی در رابطه با ویژگی‌های شخصیتی و رفتار پیشگیرانه از کووید-۱۹ نقش میانجی دارد یا نه؟

روش کار

طرح این پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی است.

کمتری محدودیت‌های اعمال شده را رعایت می‌کنند [۲۲]. همدلی به معنای تلاشی فعالانه‌تر برای درک «دیگری» و یک پاسخ عاطفی است که بیشتر متناسب با شرایط شخصی دیگر است تا شرایط مربوط به خود شخص، این توانایی دیدن مسائل از دیدگاه شخص دیگر و درک و همدردی کردن با او، نقشی مهم در زندگی اجتماعی ما دارد و اغلب ما را وادار می‌کند که برای التیام بخشیدن به رنج دیگری، اقدامی انجام دهیم. اقدامی اغلب شجاعانه و سرشار از حس بشردوستانه و مبتنی بر رفتارهای جامعه‌پسندانه است [۲۳]. همدلی نقطه مقابل بی‌تفاوتی اجتماعی است. موضوعی که جامعه‌شناسان و صاحب‌نظران مدت‌هاست نسبت به رشد آن در جامعه ما هشدار می‌دهند [۲۱].

همدلی، توانایی درک احساسات و دیدگاه‌های دیگران و استفاده از این دانسته‌ها برای مدیریت رفتارمان تعریف می‌شود. طبق تحقیقات، آدم‌های همدل گرایش به بخشندگی بیشتر دارند و نسبت به رفاه دیگران از خود علاقه نشان می‌دهند. آنها همچنین روابط شادتری را تجربه می‌کنند و از احساس بهزیستی فردی بیشتری برخوردارند [۲۳]. به فاصله کوتاهی از شوک اولیه ناشی از شیوع کرونا در کشور، شاهد شکل‌گیری حرکت‌های همدلانه در اشکال و شیوه‌های مختلف از سوی مردم و تشکل‌ها در سراسر کشور بودیم که برخی از مصادیق آن عبارتند از:

چالش‌های جهادی با حضور افتخاری جوانان برای اضافه کردن یک شیفت به خط تولید کارخانه ماسک، تلاش بی‌وقفه و مشارکت گروهی از پژوهشگران برجسته کشور و نیز دانشجویان داروسازی برای تهیه محلول‌های ضدعفونی، توزیع ماسک و بسته‌های بهداشتی رایگان در میان مردم از سوی خیران در سراسر کشور، همیاری داوطلبانه مردم با کادر درمان بیمارستان‌های خاص بستری بیماران کرونا، نصب شیر آب و قرار دادن مایع دستشویی در کنار خیابان از سوی برخی مغازه‌داران برای استفاده عموم مردم، آماده‌سازی غذا و شیرینی و... برای تقدیر از جهادگران کادر درمان بیمارستان‌های درگیر، تهیه بسته‌های آموزشی در فضای مجازی درخصوص پیشگیری، تشخیص و مقابله با کرونا، تهیه و توزیع بسته‌های آموزشی رایگان برای دانش‌آموزان و دانشجویان در ایام تعطیلی

و پاسخ ندادن به سوالات، ۲۰۰ پاسخنامه کامل وارد تحلیل نهایی شدند. در این پژوهش برای بررسی رابطه متغیرها از آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و آمار استنباطی مانند آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شده است.

ابزار

پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو: (NEO-FFI) کاستا و مک کری در سال ۱۹۸۹ فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی را برای سنجش ۵ عامل اصلی شخصیت طراحی کردند. این پرسشنامه دارای ۶۰ ماده است و صرفاً ۵ عامل اصلی شخصیت را می‌سنجد، در حالی که فرم بلند آن علاوه بر ۵ عامل، ابعاد ۳۰ گانه آن را نیز می‌سنجد. پاسخ‌دهی پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای (= ۰ کاملاً مخالفم تا ۴ = کاملاً موافقم) است. نمرات مقیاس با جمع بستن ۱۲ آیتم برای هر بعد و پس از نمره‌گذاری معکوس بعضی آیتم‌ها، مطابق دستورالعمل به دست می‌آید. همبستگی بین فرم کوتاه و فرم بلند از ۰/۷۵ برای باوجدان بودن تا ۰/۸۹ برای روان‌آزوده‌گرایی متغیر است. اعتبار بازآزمایی در دامنه‌ای بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ گزارش شده است.

مقیاس همدلی توسط جولیف و فارینگتون (۲۰۰۶) ساخته شده است. ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس توسط آلپیر و همکاران (۲۰۰۸) در بین دانش‌آموزان ایتالیایی نیز مورد ارزیابی قرار گرفت. نسخه نهایی مقیاس همدلی دارای ۲۰ سوال (جولیف و فارینگتون، ۲۰۰۶) و ۲ خرده‌مقیاس است. خرده‌مقیاس عاطفی - هیجانی که از ۱۱ سوال [۱، ۰، ۴، ۵، ۷، ۸، ۱۱، ۱۳، ۱، ۱۷، ۱۸] تشکیل شده است و خرده‌مقیاس شناختی که از ۹ سوال [۳، ۶، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۹، ۲۰] تشکیل شده است. این پرسشنامه یک ابزار نگرش‌سنج و از نوع مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای است که پاسخ به هر عبارت آن در دامنه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) قرار دارد.

در مطالعه آلپیر و همکاران (۲۰۰۸) برای کل مقیاس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ و برای خرده‌مقیاس عاطفی - هیجانی ۰/۸۶ و شناختی ۰/۷۴ گزارش شده است. همچنین در تحقیق نوروزی (۱۳۸۹)، پایایی کل مقیاس به روش آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۴ و به تفکیک ۰/۷۸ برای

جامعه مورد مطالعه تمامی دانشجویان وزارت بهداشت، وزارت علوم، دانشگاه

آزاد، پیام نور و سایر مراکز آموزش عالی کشور بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه جامعه نامحدود محاسبه شد که در این مطالعه ۳۸۴ نفر بود. معیار ورود به مطالعه دانشجوی بودن و رضایت شخص برای پر کردن پرسشنامه برای پاسخ دادن به سوالات پرسشنامه بود. همچنین افرادی که به هر دلیلی از شرکت در مطالعه و پر کردن پرسشنامه انصراف دادند از مطالعه خارج شدند. نحوه محاسبه فرمول کوکران به شرح زیر است:
فرمول کوکران جامعه نامحدود به شرح زیر است:

$$n = \frac{z^2 pq}{d^2}$$

که در آن

Z: مقدار آماره آزمون که براساس سطح اطمینان و به وسیله جداول احتمال نرمال استاندارد تعیین می‌شود.

P: برآوردی از نسبت افراد جامعه که دارای ویژگی موردنظر پژوهش هستند.

q: برآوردی از نسبت افراد جامعه که دارای ویژگی موردنظر پژوهش نیستند: (q=1-p)

d: سطح خطای آزمون که در اینجا برابر (۰/۰۵) در نظر گرفتیم.

$$= 384 \frac{1.95^2 * 0.5 * 0.5}{0.05}$$

۰/۹۵	سطح اطمینان
۰/۰۵	سطح خطا
۱/۹۵۹۹۶۴	مقدار Z
۳۸۴/۱۴۵۸۸۸	حجم نمونه

با توجه به اپیدمی بیماری کرونا و ویروس و قابلیت سرایت زیاد آن، سوالات به صورت آنلاین طراحی شد. سپس لینک مستقیم پرسشنامه‌های آنلاین از طریق شبکه‌های مجازی (واتس‌آپ و تلگرام) در دسترس دانشجویان سراسر کشور قرار گرفت. در نهایت بعد از حذف پاسخ‌های ناکامل

از نرم‌افزار نسخه‌ی SPSS ۲۰ استفاده شده و در سطح معناداری برای فرضیات ۵٪ در نظر گرفته شده است.

یافته‌ها

توزیع فراوانی نمونه آماری تحقیق بر حسب سن نشان داد که سن ۵۳ درصد (۱۰۷ نفر) پاسخگویان بین (۲۰-۲۴) سال بود، سن ۲۴ نفر با ۱۲ درصد فراوانی بین (۲۵-۲۹) سال، سن ۴۴ نفر با ۲۲ درصد فراوانی بین (۳۰-۳۴) سال، سن ۲۲ نفر با ۱۱ درصد فراوانی بین (۳۵-۳۹) سال و سن ۳ نفر با ۰/۲ درصد فراوانی نیز بی‌پاسخ بود.

توزیع فراوانی نمونه آماری تحقیق بر حسب جنس نشان داد که ۱۵۹ نفر با ۸۰ درصد فراوانی دختر و ۳۹ نفر با ۲۰ درصد فراوانی پسر بودند.

توزیع فراوانی نمونه آماری تحقیق بر حسب وضعیت تاهل نشان داد که ۱۰۶ نفر با ۵۳ درصد فراوانی مجرد، ۹۱ نفر با ۴۵ درصد فراوانی متاهل بودند و ۳ نفر نیز وضعیت تاهل خود را مشخص نکردند.

بر اساس نظر افراد نمونه آماری در رابطه با مولفه‌های مربوط به ابعاد شخصیت مولفه «بازبودن» با میانگین ۳۲/۴۵ بیشترین امتیاز را به خود اختصاص داده است. همچنین گویه «برون‌گرایی» با میانگین ۲۴/۲۶ کمترین امتیاز را به خود اختصاص داده و این گویه نشان می‌دهد افرادی که برون‌گرا هستند دارند در رتبه آخر رفتار پیشگیرانه قرار

مقیاس - هیجانی و ۰/۷۴ برای مقیاس شناختی گزارش شده است. آلیبر و همکاران (۲۰۰۸)، برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی سازه استفاده کردند. آنها آزمون همدلی اساسی را با پرسشنامه همدلی هیجانی محراییان (۱۹۹۶) با شاخص کنش‌ورزی بین‌شخصی دیویس (۱۹۸۰) و مقیاس جامعه‌پسند کاپرا و همکاران (۲۰۰۵) همگرا کردند و همبستگی بالایی را به دست آوردند که این نشان از روایی سازه است.

رفتار پیشگیرانه از کووید ۱۹ این پرسشنامه به صورت محقق‌ساخته با ۳۴ سوال است که در ۳ حیطه شناختی، عاطفی و رفتاری نیز ساخته و پس از تعیین روایی و پایایی آن در این پژوهش به اجرا در آمده است. برای روایی پرسشنامه از نظر اساتید راهنما و اساتید مشاور و سایر صاحب‌نظران حوزه روانشناسی و پزشکی استفاده شد و نیز متخصص زبان‌شناسی برای بررسی مفهوم سوالات و متخصص آمار از نظر متدولوژیک سوالات را بررسی کردند و پرسشنامه مورد تایید قرار گرفت. برای پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از آلفای کرونباخ در نرم‌افزار SPSS، ۰/۹۸ به دست آمد که نشان داده پایایی مناسب پرسشنامه است.

در این پژوهش برای بررسی رابطه متغیرها از آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و آمار استنباطی مانند آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شده است.

لازم به ذکر است که برای تجزیه و تحلیل داده‌ها

جدول ۱- آمار توصیفی مولفه‌های مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیرها	مولفه‌ها	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
ابعاد شخصیت	روان‌رنجورخوبی	۳۰/۳۱	۱/۴۳۵	۱۵	۴۵
	برون‌گرایی	۲۴/۲۶	۱/۴۵۷	۱۲	۳۹
	باز بودن	۳۲/۴۵	۱/۴۴۱	۱۳	۴۴
همدلی	خوشاپندگی	۲۸/۵۲	۱/۴۲۷	۱۴	۴۶
	وجدانی بودن	۳۱/۶۱	۱/۴۷۴	۱۲	۴۸
رفتار پیشگیرانه	عاطفی - هیجانی	۳۶/۱۴	۱/۲۶۳	۱۳	۴۹
	شناختی	۳۲/۱۹	۱/۱۴۲	۱۰	۳۸
	رفتار پیشگیرانه	۱۲۵/۱۵	۲/۳۶۷	۳۹	۱۶۲

همدلی به عنوان متغیر پیش بین دوم به متغیر روان رنجوری اضافه می‌شود، مقدار ضریب رگرسیون متغیر اول (روان رنجوری) غیرمعنادار می‌شود. این حالت اثر واسطه‌ای همدلی را در این رابطه مورد تأیید قرار می‌دهد. بنابراین در این حالت ضریب متغیر روان رنجوری (-۰/۳۹۴) و ضریب متغیر همدلی نیز (۰/۷۰۸) بوده است.

همان‌طور که یافته‌های جدول (۳) نشان می‌دهد، وقتی متغیر همدلی به عنوان متغیر پیش بین دوم به متغیر برون‌گرایی اضافه می‌شود مقدار ضریب رگرسیون متغیر اول (برون‌گرایی) غیرمعنادار می‌شود. این حالت اثر واسطه‌ای همدلی را در این رابطه مورد تأیید قرار می‌دهد که در این حالت ضریب متغیر برون‌گرایی (-۰/۵۰۳) و ضریب متغیر همدلی (۰/۶۶۶) است.

دارند. در رابطه با متغیر همدلی که دارای دو زیرمقیاس است نیز مولفه عاطفی-هیجانی با میانگین ۱۳/۱۴ و مولفه شناختی با میانگین ۳۲/۱۹ ظاهر شده است. ضمن اینکه رفتار پیشگیرانه که به صورت تک بعدی نیز هست میانگین ۱۲۵/۱۵ را به خود اختصاص داده است.

مطابق جدول (۲) مشاهده می‌شود در مدل اول روان‌رنجوری به عنوان پیش‌بین رفتار پیشگیرانه به کار رفته است. ضریب مسیر روان رنجوری به رفتار پیشگیرانه (مسیر C) با سطح معناداری ۰/۰۰۰ معنادار است. مدل دوم موقعیتی را نشان می‌دهد که با توجه به اینکه در مدل اول روان‌رنجوری و همدلی هر دو، همزمان به عنوان متغیرهای پیش بین رفتار پیشگیرانه در معادله رگرسیون قرار گرفته‌اند. همان‌طور که یافته‌های جدول نشان می‌دهد، وقتی متغیر

جدول ۲- ضریب رگرسیون میانجی‌گری همدلی در رابطه روان رنجور خوبی و رفتار پیشگیرانه

ردیف	مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد		T	p-value
		B	خطای استاندارد	بتا			
۱	ثابت	۸۹/۴۰۳		۳/۰۳۵		۲۹/۴۶۱	>۰/۰۰۰
	روان رنجوری	-۰/۷۸۱		۰/۰۷۴		-۱۰/۵۲۰	>۰/۰۰۰
۲	ثابت	۱۳۸/۸۵۵		۴/۲۴۰		۳۲/۷۴۵	>۰/۰۰۰
	روان رنجوری	-۰/۳۹۴		۰/۰۶۵		-۶/۰۳۹	>۰/۰۶۴
	همدلی	۰/۷۰۸		۰/۰۵۰		۱۴/۱۹۷	>۰/۰۰۰

جدول ۳- ضریب رگرسیون میانجی‌گری همدلی در رابطه روان برون‌گرایی و رفتار پیشگیرانه

ردیف	مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد		T	p-value
		B	خطای استاندارد	بتا			
۱	ثابت	۹۷/۱۳۵		۳/۲۰۲		۳۰/۳۳۷	>۰/۰۰۰
	برون‌گرایی	-۰/۹۰۱		۰/۰۷۳		-۱۲/۳۹۲	>۰/۰۰۰
۲	ثابت	۱۴۱/۰۵۰		۴/۱۵۴		۳۳/۹۵۶	>۰/۰۰۰
	برون‌گرایی	-۰/۵۰۳		۰/۰۶۶		-۷/۶۴۰	>۰/۰۸۷
	همدلی	۰/۶۶۶		۰/۰۴۹		-۱۳/۵۳۹	>۰/۰۰۰

جدول ۴- ضریب رگرسیون میانجی‌گری همدلی در رابطه روان توافقی‌پذیری و رفتار پیشگیرانه

ردیف	مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد		T	p-value
		B	خطای استاندارد	بتا			
۱	ثابت	۹۲/۵۶۲	۳/۲۳۹			۲۸/۵۷۶	>۰/۰۰۰
	توافق‌پذیری	۰/۸۴۶	۰/۰۷۸	۰/۵۰۱		-۱۰/۸۱۴	>۰/۰۰۰
	ثابت	۱۴۰/۳۲۳	۴/۲۵۵			۳۲/۹۸۱	>۰/۰۰۰
۲	توافق‌پذیری	-۰/۴۳۸	۰/۰۶۹	-۰/۲۵۹		-۶/۳۶۲	>۰/۱۴۷
	همدلی	۰/۷۰۲	۰/۰۵۰	-۰/۵۷۶		-۱۴/۱۳۵	>۰/۰۰۰

بودن به تجربه) غیرمعنادار می‌شود. این حالت اثر واسطه‌ای همدلی را در این رابطه مورد تایید قرار می‌دهد که در این حالت ضریب متغیر بازبودن تجربه (۰/۵۱۱-) و ضریب متغیر همدلی (۰/۶۷۲) است

همان‌طور که یافته‌های جدول نشان می‌دهد، وقتی متغیر همدلی به عنوان متغیر پیش‌بین دوم به متغیر با وجدانی اضافه می‌شود، مقدار ضریب رگرسیون متغیر اول (با وجدانی) غیرمعنادار می‌شود. این حالت اثر واسطه‌ای همدلی را در این رابطه مورد تایید قرار می‌دهد که در این حالت ضریب متغیر باوجدانی (۰/۵۳۱) و ضریب متغیر همدلی (۰/۶۶۵) است.

همان‌طور که یافته‌های جدول نشان می‌دهد، وقتی متغیر همدلی به عنوان متغیر پیش بین دوم به متغیر توافق‌پذیری اضافه می‌شود مقدار ضریب رگرسیون متغیر اول (توافق‌پذیری) غیرمعنادار می‌شود. این حالت اثر واسطه‌ای همدلی را در این رابطه مورد تایید قرار می‌دهد که در این حالت نیز ضریب متغیر توافق‌پذیری (۰/۷۰۲) و ضریب متغیر همدلی (۰/۴۳۸) است.

این فرضیه را می‌توان بر صورت نمودار زیر مشخص کرد: همان‌طور که یافته‌های جدول نشان می‌دهد، وقتی متغیر همدلی به عنوان متغیر پیش بین دوم به متغیر باز بودن به تجربه اضافه می‌شود، مقدار ضریب رگرسیون متغیر اول (باز

جدول ۵- ضریب رگرسیون میانجی‌گری همدلی در رابطه روان بازبودن و رفتار پیشگیرانه

ردیف	مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد		T	p-value
		B	خطای استاندارد	بتا			
۱	ثابت	۹۷/۱۳۵	۳/۲۰۲			۳۰/۳۳۷	>۰/۰۰۰
	باز بودن به تجربه	۰/۹۰۱	۰/۰۷۳	۰/۵۵۳		-۱۲/۳۹۲	>۰/۰۰۰
	ثابت	۱۴۲/۱۵۵	۴/۲۰۳			۳۳/۸۲۶	>۰/۰۰۰
۲	باز بودن به تجربه	-۰/۵۱۱	۰/۰۶۸	-۰/۳۰۲		-۷/۴۶۷	>۰/۰۹۲
	همدلی	۰/۶۷۲	۰/۰۴۹	-۰/۵۵۲		-۱۳/۶۵۸	>۰/۰۰۰

جدول ۶- ضریب رگرسیون میانجی‌گری همدلی در رابطه روان وجدانی بودن و رفتار پیشگیرانه

ردیف	مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد		T	p-value
		B	خطای استاندارد	بتا			
۱	ثابت	۹۹/۸۵۴	۳/۴۰۸			۲۹/۳۰۱	>۰/۰۰۰
	باوجدانی	۰/۹۵۸	۰/۰۷۷	-۰/۵۵۴		-۱۲/۴۲۱	>۰/۰۰۰
	ثابت	۱۴۲/۳۱۶	۴/۱۹۷			۳۳/۹۱۲	>۰/۰۰۰
۲	باوجدانی	۰/۵۳۱	۰/۰۷۰	-۰/۳۰۷		-۷/۵۷۲	>۰/۰۷۹
	تاب‌آوری	۰/۶۶۵	۰/۰۴۹	-۰/۵۴۶		-۱۳/۴۶۰	>۰/۰۰۰

بحث

و همچنین فاصله گرفتن از توافق جویی صرف، نسبت به پیام‌های بهداشتی و پیگیری انتقادی و جستجوگرانه اطلاعات کرونایی در کنار وظیفه‌شناسی می‌تواند شرایط مطلوبی برای گرایش به سوی رفتارهای بهداشتی فراهم کند.

همچنین یافته‌ها نشان دادند که ویژگی برون‌گرایی هیچ ارتباطی با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی و شستشوی دست‌ها ندارد که همسو با مطالعه کاروالو و همکاران است که نشان دادند رعایت نکردن این توصیه‌ها با صفت برون‌گرایی همبسته است [۱۹]. این یافته با مطالعه زاجنکوسکی و همکاران که درباره ارتباط شخصیت با درک محدودیت‌های کرونایی انجام شد که ارتباط توافق‌پذیری با پایبندی به محدودیت‌ها در ایام کووید-۱۹ از نتایج آن بوده، همسو است [۲۲]. همچنین مطالعه شخصیت و رفتارهای فضایی روزانه (رفتارهای مرتبط با فضا و محیط) نشان می‌دهد که افراد با وجدان از تعداد نسبتاً کمی از مکان‌ها را در طول یک روز بازدید می‌کنند. بنابراین محدودیت‌های مثل قرنطینه کمتر آنها را آشفته می‌کند. در مقابل افراد برون‌گرا تمایل دارند به مکان‌های بیشتری در طی روز بروند و انزوا و ماندن در خانه برای آنها سخت است [۲۲]. همچنین در تبیین این یافته می‌توان گفت چون این مطالعه در هنگام سیر نزولی بیماری کووید-۱۹ و همزمان با شروع کسب و کارهای کم‌خطر در کشور انجام شده، خود این عامل باعث شده افراد برون‌گرا توجهی به رعایت این پروتکل‌ها نداشته باشند. یافته‌های ما شواهدی را بر رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای خود مراقبتی مرتبط با کووید-۱۹ افزود. به‌علاوه این نتایج داده‌هایی را برای ارزیابی و مداخله روان‌شناختی در طول شیوع ویروس کووید-۱۹ که ممکن است ماه‌ها و حتی سال‌ها ادامه داشته باشد فراهم کرد. این مطالعه دارای دو محدودیت مهم بود. اول اینکه به خاطر همه‌گیری بیماری، پژوهش به‌صورت غیرحضور و از طریق شبکه‌های مجازی صورت گرفت و نظارت کامل پژوهشگر بر نحوه اجرا وجود نداشت. دوم اینکه با توجه به نبود پرسشنامه استاندارد شده رفتار پیشگیرانه از یک پرسشنامه خودساخته استفاده کردیم. درنهایت ما فقط ویژگی‌های شخصیتی و رفتار پیشگیرانه با نقش میانجی

یافته‌های مطالعات قبلی در ارتباط بین صفات شخصیتی و پایبندی به رفتارهای پیشگیرانه، ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهای پیشگیرانه را در مطالعه فعلی تایید می‌کنند. در این پژوهش نتیجه فرضیه نقش میانجی همدلی در رابطه با توافق‌پذیری و رفتار پیشگیرانه با سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ ظاهر شده، بنابراین فرضیه مورد تایید قرار است. همچنین در رابطه با فرضیه‌های دیگر این پژوهش که نقش همدلی در رابطه با ابعاد ویژگی‌های شخصیتی مثل روان‌رنجوری، گشودگی به تجربه، برون‌گرایی و با وجدانی را مورد بررسی قرار داده است، نشان داده شد که سطح معناداری تمامی فرضیه‌های ذکر شده کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بوده است. به همین دلیل فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۰/۹۵ اطمینان مورد تایید قرار گرفتند. در این رابطه هماهنگ با سایر مطالعات افرادی که نمره بالایی در وظیفه‌شناسی می‌گیرند، رفتارهای پیشگیرانه مثل فاصله‌گذاری اجتماعی و رفتارهای شستشوی دست‌ها و استفاده از ماسک را رعایت می‌کنند [۱۵]. برای مثال رفتارهای همدلانه مثل اعتماد اجتماعی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی با پایبندی بیشتر به قرنطینه و احتکار کمتر ارتباط دارند [۱۸]. در یک مطالعه نیز ارتباط بین صفات شخصیتی و فاصله‌گذاری فیزیکی نشان داد که توافق‌پذیری ارتباط منفی با فاصله‌گذاری فیزیکی دارد و وظیفه‌شناسی و روان‌رنجورخویی رابطه مثبتی با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی نشان دادند [۱۵]. این نشانگر آن است که افرادی که جامعه‌پذیری بیشتری دارند و ترجیح می‌دهند در رویدادهای اجتماعی، مانند فعالیت‌های داوطلبانه و تعاملات اجتماعی شرکت کنند، برای جلوگیری از بیماری‌های عفونی، فاصله‌گذاری فیزیکی را کمتر رعایت می‌کنند [۱۵]. از سوی دیگر افرادی که تمایل بیشتری به رعایت هنجارهای اجتماعی دارند و کسانی که احساسات اضطراب‌آور و ترس‌آور دارند، تمایل به حفظ فاصله‌گیری فیزیکی دارند [۱۵]. در افراد روان‌نژند مقدار نگرانی‌ای که وجود دارد باعث می‌شود که بتوانند اسناد درونی (چرایی رفتار آشکار فردی براساس عوامل درونی) ایجاد کنند. با این اوصاف باید گفت که ایجاد مقصداری نگرانی در افراد

References

1. Golahdooz M, Tabibzadeh, Taherizadeh M, Laali A, Khoonsari M, Ajdarkosh H, et al. A review on Coronavirus 2019 Disease (COVID-19, SARS-CoV-2): Control and Prevention. RJMS. 2020; 27 (5):98-107. [In Persian]
2. Shore DA. Today's leadership lesson: Mind the wildlife and prepare for Tomorrow's disruption. Journal of Health Communication. 2020; 25(4):301-2.
3. World Health Organization. Novel coronavirus (2019-nCoV) situation report [Internet]. 2020 [Updated 2020 Febuary 15]. Available from: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports>.
4. Saulsman LM, Page AC. The five-factor model and personality disorder empirical literature: A meta-analytic review. Clinical psychology review 2004; 23(8), 1055-1085.
5. A group of authors (1399), Courage in the cultural and social dimensions of the Corona virus crisis in Iran, Research Institute for Cultural and Social Studies, Volume 1, Page 2.
6. McAdams DP, Olson BD. Personality development: Continuity and change over the life course. Annual Review of Psychology. 2010; 61:517-42.
7. McKenna T, Pickens R. Personality characteristics of alcoholic children of alcoholics. Journal of Studies on Alcohol. 1983; 44(4):688-700.
8. Rassart J, Luyckx K, Verdyck L, Mijster T, Mark RE. Personality functioning in adults with refractory epilepsy and community adults: Implications for health-related quality of life. Journal of Epilepsy Research. 2020 Jan; 159:106251.
9. Barrick MR, Mount MK, Judge TA. Personality and performance at the beginning of the new millennium: What do we know and where do we go next? International Journal of Selection and Assessment. 2001; 9(1-2):9-30.
10. Clarke S. Contrasting perceptual, attitudinal and dispositional approaches to accident involvement in the workplace. Safety Science. 2006; 44(6):537-50.
11. Hansen CP. A causal model of the relationship among accidents, biodata, personality, and cognitive factors. Journal of Applied Psychology. 1989;

همدلی را بررسی کردیم در صورتی که متغیرهای مهم دیگری را نظیر پیشینه تحصیلی، دانش پزشکی کلی افراد و یابی اعتمادی به دولت که می‌تواند بر رعایت رفتارهای پیشگیرانه تأثیر بگذارد، در نظر نگرفتیم. همچنین بررسی ارزش‌های اجتماعی و انگیزه‌های بنیادین ممکن است در پژوهش‌های بعدی ارزشمند باشند.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، افراد با ویژگی‌های شخصیتی وظیفه‌شناسی پایبندی بیشتری به رفتارهای خود مراقبتی مرتبط با کووید-۱۹ با نقش میانجی همدلی داشتند اما یافته‌ها نشان داد افراد برون‌گرا حتی با وساطت همدلی این رفتارهای پیشگیرانه را رعایت نمی‌کنند. عملکرد افراد در رفتارهای پیشگیرانه به عوامل متفاوتی بستگی دارد و متغیرهای زیادی در این عامل نقش دارند، اما نقش ویژگی‌های شخصیتی افراد و همدلی از اهمیت بالایی برخوردار است. انجام این رفتارهای پیشگیرانه و پروتکل‌های بهداشتی شیوع ویروس کووید-۱۹ را کمتر و باعث کنترل آن می‌شود. بنابراین ارائه راهکارها و تکنیک‌های مناسب روان‌شناختی برای بالا بردن مسئولیت‌پذیری افراد جامعه و همچنین آموزش به آنها از طریق رسانه‌های جمعی ضروری است.

کاربرد در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با نظام سلامت

یافته‌های ما می‌تواند برای سیاست‌های سلامت عمومی و انجام مداخلاتی برای آگاهی بیشتر مردم و در پی آن پایبندی بیشتر به رفتارهای خود مراقبتی برای کنترل بیماری کووید ۱۹ مفید باشد.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانشجویان عزیز شرکت‌کننده در این پژوهش و کسانی که دانشجویان را به این پژوهش فراخواندند سپاسگزاری و قدردانی می‌کنیم. این پژوهش با کد اخلاق IR.PNU.REC.1400.127 در سامانه ملی اخلاق در پژوهش‌های زیستی ثبت است.

- 74(1), 81-90.
12. Erritzoe D, Smith J, Fisher P M , Carhart-Harris R , G Frokjaer V, Knudsen G M. Recreational use of psychedelics is associated with elevated personality trait openness: Exploration of associations with brain serotonin markers. *Journal of Psychopharmacology*. 2019 Sep;33(9):1068-1075.
  13. Shokrnkon H, Bashlideh K, Haghghi J, Nisi AK. Study of personality, cognitive, organizational and bio-physical variables as predictors of accidents in employees of a company in Ahvaz. *Journal of Educational Sciences and Psychology*. 2007; 4(1-2): 83-112. [In Persian]
  14. Clarke S, T Robertson I. A meta-analytic review of the Big Five personality factors and accident involvement in occupational and non-occupational settings. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 2005; 78(3):355-76.
  15. Judge TA, Heller D, Mount MK. Five-factor model of personality and job satisfaction: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*. 2002; 87(3):530-41.
  16. Smith DI, Kirkham RW. Relationship between some personality characteristics and driving record. *British Journal of Social Psychology*. 1981; 20(4):229-31.
  17. Oosterhoff B, Palmer CA. Psychological correlates of news monitoring, social distancing, disinfecting, and hoarding behaviors among US adolescents during the COVID-19 pandemic. *JAMA Pediatr*. 2020;174(12):1184-1190.
  18. Bogg T, & Roberts BW. Conscientiousness and health-related behaviors: a meta-analysis of the leading behavioral contributors to mortality. *Psychological bulletin*, (2004). 130(6), 887.
  19. Tyler TR, & Blader SL. The group engagement model: Procedural justice, social identity, and cooperative behavior. *Personality and social psychology review*, (2003). 7(4), 349 -361.
  20. Miguel FK, Machado GM, Pianowski G, Carvalho LF. Compliance with containment measures to the COVID-19 pandemic over time: Do antisocial traits matter? *Pers Individ Dif*. 2021 Jan 1;168:110346.
  21. Kraus S, Clauss T, Breier M, Gast J, Zardini A, & Tiberius V. The economics of COVID-19: initial empirical evidence on how family firms in five European countries cope with the corona crisis. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*. (2020).26 (5). pp. 1067-1092.
  22. Zajenkowski M, Jonason PK, Leniarska M, & Kozakiewicz Z. Who complies with the restrictions to reduce the spread of COVID-19? : personality and perceptions of the COVID-19 situation. *Personality an Individual Differences*, 2020 Nov.
  23. Lunn, Pete & Belton, Cameron & Lavin, Ciarán & McGowan, Féidhlim & Timmons, Shane & Robertson. Using behavioural science to help fight the coronavirus. *Journal of Behavioral Public Administration*, (2020).3 (1).

The mediating role of empathy in the relationship between personality types and preventive behavior of Covid 19

Sima Garshasbi^{1,2,3}, Majid Saffarinia^{4*}, Seyed Hassan Emami Razavi^{3,5}, Ahmad Alipour⁶, Hamid Emadi Koochak⁷

1- Ph.D student in Health Psychology, Payame Noor University(PNU), Tehran, Iran.

2- Department of Health in Emergencies and Disasters, School of public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

3- Brain and Spinal Cord Injury Research Center , Neurological Rehabilitation Research Institute (Neuroscience Institute), Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

4- Professor of Psychology, Department of Psychology, Payame Noor University(PNU), Tehran, Iran.

5- Professor of General Surgery, Department of General Surgery, Imam Khomeini Hospital, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

6- Professor of Health Psychology, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Iran.

7- Professor of Infectious and Tropical Diseases, Department of Infectious and Tropical Diseases, Imam Khomeini Hospital, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Considering that the corona virus has spread all over the world so far and has many psychological consequences for the people, the government emphasizes on observing preventive behaviors. In the meantime, some people are more observant of preventive behaviors, which can be for various reasons. The aim of this study was to investigate the mediating role of empathy in the relationship between personality types and preventive behavior of Covid 19.

Methods: In this descriptive-correlational study, 200 students from different universities across the country were selected by convenience sampling method. Participants responded online (WhatsApp& Telegram) to the subscales of the 60-item Neo Questionnaire, the Jolif-Farrington Empathy Questionnaire (2000), and the researcher-made preventive behavior. Data analysis was performed using SPSS version 25 and linear regression analysis.

Results: The results showed that the personality types of agreement ($p < 0.001$ $\beta = 0.438$), conscientiousness ($p < 0.001$ $\beta = 0.511$) and openness ($p < 0.001$ $\beta = 0.531$) were directly related to preventive behavior and indirectly using The variables of empathy also strengthened this relationship and in relation to the components of neuroticism ($p < 0.001$ $\beta = -0.394$) and extraversion ($p < 0.001$ $\beta = -0.503$) with preventive behavior that had a negative relationship, empathy could not weaken this relationship. And increase preventive behavior.

Conclusion: The results showed that people with the characteristics of agreement, conscience and openness to experience more Preventive behaviors related to Covid 19 and empathy also strengthens this relationship. These results will have practical implications for formulating interventions for current and future crises.

Keywords: empathy, personality type, preventive behavior, covid-19 virus

Please cite this article as follows

Garshasbi S, Saffarinia M, Emami Razavi S H, Alipour A, Emadi Kochak H. The mediating role of empathy in the relationship between personality types and preventive behavior of Covid 19. Hakim Health Sys Res. 2021; 24(2):192-202.

*Corresponding Author: Tehran- Artesh Boulevard- Nakhil Street- Payame Noor University- Department of Psychology- Tel & Fax: 021- 88991401.Email: saffarinia@yahoo.com